

Kultúrmisszió a belváros szívében

„Elkezdünk nyitni a könnyű műfaj felé.”

A Budapestre érkező turistáknak minden szombat este különleges zenei élményben lehet része: a Duna Szimfonikus Zenekar hangversenyein betekintést nyerhetnek a 19-20. századi magyar zeneirodalom esszenciájába. Az együttes ugyanakkor elkötelezett a fiatalok zenei nevelésében, akár a színpadon, akár a közönség soraiban foglalnak helyet. Emellett nem olyan rég a műfajok közötti kalandozásba is belekóstoltak. Mindezt alacsony létszámmal, viszonylag szűkös anyagi körülmények között – de nagy sikerrel és lelkesedéssel. Szklenár Ferencsel, a zenekar művészeti vezetőjével az elmúlt évről, jövőbeli tervekről és szakmai misszióról beszélgettünk.

■ *A patinás Duna Palota falai között beszélgettünk. Milyen szerepet tölt be ez az épület a zenekar életében?*

– A Duna Palota az otthonunk, itt próbálunk és itt adjuk a legtöbb hangversenyt is. Számos albérlet és költözés után *Bíró Ildikó*, a Duna Palota igazgatójának javaslatára jöttünk ide. Az épület a Nemzeti Vagyongazdálkodási Zrt. tulajdona, de a tulajdonosi jogokat a Duna Palota Non Profit Kft. gyakorolja, mint főbérlet. A zenekar kb. 150-160 napot foglalja el a színháztermet, a maradék napokon pedig külső szervezeteknek van bérbe adva. Ennek egyébként örülünk, mert a házat el kell tartani. Az állami támogatás csak a zenészek és a Duna Művészegyüttes táncosainak a bérét fedezi le nagyjából. Semmi egyéb támogatás nincs, amiből az épület mindennapi kiadásait, a fenntartási költségeket, rezsit, bérleti díjat fedezni lehetne. Ez sokszor azt eredményezi, hogy a bevételi kényszer miatt meg kell változtatni az eredeti próbatermünket, hogy a termet át tudjuk adni. Ez azért okoz csak gondot, mert vannak rendkívül visszhangos termek, ahol zajosabb produkciót már nem tudunk eljátszani. Ráadásul óhatatlanok az áthallások, így nagyon nehéz egyszerre több rendezvényt tartani. Néhány éve felmerült, hogy az Eiffel-csarnokkal egy helyrajzi számon található Törekvés Művelődési Központban helyet kaphatunk, amely egyébként idővel egy nagy kulturális központtá nőheti ki magát, ugyanakkor nehéz azt elképzelni, hogy a belvárosi közönségünk átszokik a Kőbányai út–Hungária körút sarkán lévő épületbe. Nem szabad elfelejtenünk, hogy Magyarország egyik legszebb helyén dolgozunk, függetlenül attól, hogy az erősen igénybevett épületre ráférne már egy felújítás. Főleg a vendégtereket kellene megújítani, hogy a palota-jelleg érvényesülni tudjon.

■ *Az elmúlt időszakban hogy alakult a zenekar élete?*

– Tulajdonképpen sok eltérés nem volt a korábbi évekhez képest, mivel a fellépéseink szakmai gerincét a bérletek, valamint a Budapest Gálakoncertek adják,

minden más ezek köré szerveződik. A 45 tag nem nagy létszám, mindig mindenki mindenben játszik, az együttműködések keretén belül szervezett fellépések lefedik a zenekar kapacitását. De azért a mi életünkben is akad újdonság. Az egyik, adminisztratív jellegű változás, hogy eddig a Belügyminisztérium volt a felügyeleti szervünk, de idén átkerültünk az EMMI-hez. Egyelőre a mindennapi munkában még nem érezzük a különbséget, mindent ugyanúgy csinálunk, mint eddig. A másik, zenei újdonság, hogy elkezdünk nyitni a könnyű műfaj felé. Új sorozatot indítottunk SZIM-FoUr-ZIÓ néven, amelynek első állomása a *Fourtissimo Jazz Orchestra* és a Duna Szimfonikus Zenekar közös koncertje volt. Ez az évad egyik kiemelkedő eseményének tekinthető: mi is élvezettel játszottuk, a jazz zenekarnak pedig nagy élmény volt, hogy számaik egy sokkal dúsabb hangzásban szólaltak meg. Jókedvű és jó hangulatú szakmai együttműködés volt, óriási közönségsikerrel. Ráadásul az ilyen jellegű előadás más közönséget vonz. Jövőre lesz ismétlődő koncert és 1-2 új projekt is kezdődik majd. A műfajokat átölelő kalandozásnak része volt az is, hogy *Herencsár Viktória* minket kért fel közreműködőnek az Újévi Cimbalomfesztiválra, ahol az ő műveiből játszottunk. Régi vágyam vált valóra azzal, hogy a Családi Martinékat a műsorismertetés mellett vetítésekkel színesítjük, így az egész előadás sokkal komplexebb lett. A társművészetek összefonása szerintem érdekli a közönséget. Ráadásul az Ifjúsági hangverseny helyett Családi matinének keresztelt bérletre – új közönségként – az idősebb generáció is bátran el mer jönni. A jövő évadra például 230 db már el van adva a 280 férőhelyből. Ami nem változott, hogy továbbra is igyekszünk megnyerni a magyar zenei élet nagyjait is, valamint nagytitok alatti figyelmük a versenygyőzteseket, a Fischer Annie ösztöndíjasokat, hogy nekik is adjunk fellépési lehetőséget. Emellett saját karmester- és hangszeres kurzusunk is van. A karmesterrel, *Deák Andrással* együtt úgy gondoljuk, hogy ennek a zenekarnak ez a szakmai feladata.

■ *Vendégművészként kik léptek fel a zenekarral?*

– Szakmai tervünk része az is, hogy zenekari szólísták is fellépnek minden évben. Azok a tagok, akiknek van ilyen ambíciója és tudjuk, hogy megfelelő szinten muzsikálnak, azok megkapják a lehetőséget. Emellett évek óta visszatérő szólistánk *Balog József* zongoraművész, a közönség egyik kedvence. A Fischer Annie-öszöntődíjasok közül meghívtuk *Dolphin Balázst*, a karmester akkor *Antal Mátyás* volt. Olyan japán hegedűszólista is fellépett velünk, aki korábban a kurzusunkon vett részt. Állandó vendégkarmesterünk *Horváth Gábor*. Az évad egyik legnagyobb koncertjét *Baráti Kristóf* és *Farkas Gábor* játszotta. De járt nálunk svájci művészpár Mozart Kettősversennyel, *Medveczky Ádám*, *Kertesi Ingrid*, és a tavalyi karmesterversenyről *Dobszay Péter* is.

■ *A bérleti hangversenyeken és a gálakoncerteken kívül milyen más feladatokat vállalnak még?*

– Az utóbbi néhány évben mi is beálltunk azon zenekarok sorába, amelyek saját játszóhelyükön kívül vidéki városokban is megfordulnak. A Filharmónia Magyarországgal való együttműködésünk keretében kb. két hetet járunk vidékre, lehetőség szerint Budapest közelében. Emellett játszunk a zeneakadémiai vagy az Erkel Színházi bérletükben is, és van egy közös, 3 előadás-

ból álló sorozatunk az V. kerületi gyerekeknek. A nemzeti ünnepekhez kötődően a Belügyminisztérium ünnepein adunk műsort, ami évente minimum 3 nagyzenekari fellépést és 15-20 kamarafellépést jelent. A Zeneakadémián évek óta mi játszunk a karmesterfelvételin. Emellett erős együttműködésünk van a japán világgal: sok művészt fogadunk onnan, de olyan animációs filmzenekonzertet is adtunk már, ahol a ghibli figurák világában kalandoztunk. Természetesen alkalmi felkéréseket is kapunk, pl. újévi koncert, amelyeket lehetőségeinkhez mérten el is vállalunk.

■ *Mi a legfőbb probléma, amellyel a zenekarnak szembe kell néznie?*

– Az egyik, hogy a zenekarunknak gyakorlatilag nincs menedzsmentje, az ügyek kezelését mindössze négy ember végzi: az irodai titkár, a jegyeladási koordinátor, a karmester és jómagam. Legalább 18-20 tagú apparátusra lenne szükség, hogy a koncertek megfelelően legyenek propagálva, és minden jól működjön. Ezt a problémát mi stabil, tartós partneri fúziókkal igyekszünk áthidalni, többek között a Filharmóniával vagy a Budapest Gálakoncerttel: mi eljuttatjuk a műsort, ők megszervezik a közönséget. Ugyanakkor ez a helyzet az alapvető problémára mutat rá: az anyagi források hiányára. A zenekarok nyilvános költségvetéséből egyér-

telmően látható, hogy a sor alján foglalunk helyet. Arra is szeretném felhívni a figyelmet, hogy a feltüntetett kb. 200 millió forint – ami 45 főre levetítve nem is tűnik olyan kevésnek – a Duna Palota Non Profit Kft. költségvetése: ebbe a zenekaron kívül a *Duna Művészegyüttes* táncosai is beletartoznak. Vagyis ez a pénz mintegy 100 művész és az őket kiszolgáló személyzet eltartására szolgál. Ebből eredően a bérezés sem túl magas. Szomorú, hogy szinte mindenki alkalmazotti minimálbéren van (akár 20-30 év eltöltött munka után is), a fizetésrendezés fel sem merül. A pedagógus pályánál volt egyfajta korrekció, a klasszikus zenei szférában pedig mindenki próbál valahogyan pótlást találni, hogy az állomány tagjait ne lehessen elcsábítani.

■ *Mekkora fluktuációt okoz ez a zenekarban? És hogyan hat a zenei utánpótlásra?*

– Van egy stabil, évtizedek óta itt dolgozó mag, ugyanakkor a kulcsponti hangszereken bőségesen előfordul. A legjelentősebb a cselló szólamvezetői helyen és az I. kürtben, de az oboa szólamban is voltak változások. Emellett adódik egy természetes „örségváltás”, hiszen aki évtizedekkel ezelőtt fiatalon kezdett itt zenélni, az ma már inkább az idősebb generációt képviseli. A zenei utánpótlás azonban mindaddig nem lesz megoldva, amíg nem tudunk megfelelő fizetést felkínálni. A fiatalok inkább pályaelhagyók lesznek, de ennyi pénzért nem jönnek el státuszba dolgozni. Ehhez vagy nagyon elhivatottnak kell lenni, vagy támogató családi háttérrel kell rendelkezni. Azért évi 3-4 új tag szokott hozzánk érkezni.

■ *Mi a zenekar erőssége, amely a nehézségek ellenére sok muzsikust ilyen hosszú időn keresztül itt tart?*

– Azt hiszem, a zenekar legerősebb pontja, hogy hol dolgozunk. Aki szereti a szimfonikus zenekari munkát, szinte mindennel találkozhat itt, a 20.–21. századi monumentális nagy művek kivételével: ezek sem helyileg nem férnek ide be, sem apparátus nem áll rendelkezésre. De ezt leszámítva a teljes zenekari irodalmat játszunk, esetenként operával, operettel, könnyűzenével kiegészítve. Emellett – tekintve, hogy a fizetés nem magas – megpróbáljuk úgy szervezni a munkát, hogy egy fél állás tanítás is beleférjen a zenészek életébe. A gyerekek zenei nevelésében egyébként is igyekszünk jelentős részt vállalni.

■ *Hogy látja a közönséget? A változatos programokra valószínűleg több réteget is be tudják vonzani.*

– Látjuk, hogy idős a közönség, éppen ezért dolgozunk – pl. a fúziós koncertekkel – a fiatalításon. De ha visszaemlékszem, a közönség soraiban akkor is idősek ültek, amikor én voltam 20-30 éves. Talán ezek a rétegek jobban vonzódnak a klasszikus zenéhez, és remélem, hogy továbbra is lesz hozzá kedvük és (anyagi) erejük. Ugyanakkor tevélegesen teszünk azért, hogy a gyerekek olyan impulzust kapjanak, amelynek hatására később felnőtt-

ként is visszatérnek. Másik „misszió”, hogy a Budapestre érkező külföldi turistáknak olyan kulturális élményben legyen részük, ahol a klasszikus zenétől kezdve a magyar operetten keresztül a cigányzenei blokkig változatos művészi értékek vannak felvonultatva. Szerencsére a Budapest Gálakoncertek zömében teltházások. Bár a közönségszervezés ott sem könnyű, mert a tendencia azt mutatja, hogy a „kocsmaturizmus” nagyon erős, és az a közönségréteg kevésbé nyitott a zenére. Lehet azonban kombinált jegyet vásárolni, amelyhez vacsora is tartozik a Duna parton, ez így már vonzó csomag.

■ *Az idei évadban, illetve a nyáron mi vár még a zenekarra?*

– A karmesterkurzusok még előttünk állnak: az egyik középpontjában Mozart és Csajkovszkij zenéje áll, a másikban főleg zongoraversenyek lesznek terítéken. Júniusban fellépünk a Szent István Bazilika előtt rendezett Duna Karneválon, július 7-én pedig Kékestetőn a Muzsikál az erdő sorozat keretén belül. A Budapest Gálák egész nyáron folytatódnak, de igyekszünk megoldani, hogy a tagok szabadságra is el tudjanak menni.

■ *A következő évadban mire számíthat a közönség?*

– Az Őszi bérletből kortárs újdonságként kiemelném Götz Nándor Szaxofonversenyét, amelyet a szerző előadásában hallhatunk majd. De nagyszerű koncertnek ígérkezik Kovács János vezényletével Bartók III. Zongoraversenye, Csalog Gábor előadásában. Vendégül látjuk a karmesterverseny-győztes Garo Avesian-t Libanonból, aki többek között Rodrigo Concierto de Aranjuez c. darabját dirigálja majd. A Családi Matinéban pedig tematikus hangversenyek lesznek vetítésekkel, az első alkalommal a világ leghíresebb hangversenytermeit járjuk körül: zenei aláfestéssel bemutatjuk többek között a Musikverein-t, a Carnegie Hallt-t, a Concertgebouw-t, és természetesen nem marad ki a Zeneakadémia sem. Emellett szeptember elején jótékonysági hangversenyt adunk a II. kerületben, a Törös Alapítvány szervezésében, amellyel már több éve együttműködünk. Idén a Fischer Annie-ösztöndíjas Balogh Ádám játssza velünk Csajkovszkij b-moll zongoraversenyét.

■ *A zenekar 2021-ben ünnepli majd fennállásának 60 éves évfordulóját. Vannak már erre vonatkozó előzetes tervek?*

– Még nincsenek, mert egyelőre nincs olyan anyagi forrás, amely alapján biztosra mondhatnánk, hogy kiugró ünnepi programsorozatot tudunk rendezni. Akkor is szép évforduló lesz, ha itt a saját helyünkön, a Duna Palotában ünnepeljük, de természetesen nagyon fogunk örülni, ha a Zeneakadémián vagy a Művészetek Palotájában is kapcsolódik ehhez egy koncert. Ez utóbbi ráadásul arra is alkalmas lenne, hogy a táncegyüttessel közösen tudjunk fellépni a jubileumi előadáson.

Varga-Tóth Rita